

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	Movemento
DISCIPLINA	Expresión Corporal I
TITULACIÓN	Título Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	Textual/Xestual
CURSO	Segundo
CRÉDITOS ECTS	5
CARÁCTER	Obrigatorio
DEPARTAMENTO	Interpretación
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	
DOCENTES	Nome e apelidos: Ana María Fernández Fernández Horario titorías: https://esadgalicia.com/profesorado/ Despacho: D2 Contacto: anamariafernandezfernandez90@edu.xunta.es
	Nome e apelidos: Horario titorías: Despacho: Contacto:
DESCRICIÓN	Emprego das ferramentas técnicas na creación escénica a partir das linguaxes corporais. Análise do movemento e da súa significación.
COÑECEMENTOS PREVIOS	É fundamental ter aprobadas Movemento Expresivo I e Movemento Expresivo II para o aproveitamento da disciplina.
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego ☒ Castelán ☒ Inglés ☐ Portugués ☐

2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T7	Utilizar as habilidades comunicativas e a crítica construtiva no traballo en equipo.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T9	Integrarse adecuadamente en equipos interdisciplinarios e en contextos culturais diversos.
T11	Desenvolver na práctica profesional unha ética profesional baseada na apreciación e sensibilidade estética, medioambiental e cara á diversidade.
T15	Traballar de forma autónoma e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no exercicio profesional.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.

X2	Comprender psicolóxicamente e empatizar para entender e sentir as vidas, situacións e personalidades alleas, utilizando de maneira eficaz as súas capacidades de imaxinación, intuición, intelixencia emocional e pensamento creativo para a solución de problemas, desenvolvendo a súa capacidade para pensar e traballar con flexibilidade, adaptándose ás demais persoas e ás circunstancias cambiantes do traballo, así como a conciencia e o uso saudable do propio corpo e o equilibrio necesario para responder aos requisitos psicolóxicos asociados ao espectáculo.
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE	
EI1	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.
EI2	Participar na creación da partitura escénica e/ou personaxe, escénico ou audiovisual, e interpretalo adecuadamente, a través do dominio das diferentes técnicas interpretativas .
EI5	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.

3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA	COMPETENCIAS VINCULADAS
1. Ampliar os recursos corporais expresivos e creativos do alumnado.	T1, T3, T7, T8, X1, X5, X6, EI1, EI5
2. Potenciar a conciencia psicofísica en escena a partires dos principios do comportamento escénico.	T1, T11, T15, X1, X2, X3, X5, X6, EI1, EI2, EI5
3. Facultar para a creación e interpretación de partituras de movemento en base a programas específicos de traballo.	T1, T3, T15, X1, X5, X6, CI1, EI1, EI2, EI5
4. Experimentar a través de distintas técnicas expresivas procesos creativos que partan do corpo en escena.	T9, X1, X2, X3, X5, X6, EI1, EI5
5. Dotar de ferramentas de análise do movemento e da acción.	T8, T9, X1, X3, X6, EI1, EI5
6. Exercitarse na comprensión do poder significativo do corpo na dramaturxia actoral.	T1, T3, X1, X3, X5, X6, EI1, EI2, EI5
7. Asimilar fundamentos conceptuais e metodolóxicos cara á creación de dramaturxias corporais.	T1, T3, T7, T8, X1, X2, X3, X5, X6, EI1, EI2, EI5
8. Adquirir capacidade analítica e crítica e compromiso ético no contexto colectivo.	T3, T7, T8, T15, X1, X2, X3, X5, X6, EI1, EI2, EI5
9. Potenciar a sensibilidade artística na experimentación de procesos creativos, fundamentados no corpo como medio expresivo.	T7, T8, T9, X1, X2, X3, X5, X6, EI2, EI5

4. CONTIDOS

TEMAS	SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Adestramento psicofísico	1.1 Concentración e conexión psicofísica: atención, conexión coa respiración, escoita escénica, dispoñibilidade 1.2 Pre-expresividade, impulso e proxección 1.3 Dinámicas de grupo	6
2. Afondamento do coñecemento dos factores expresivos	2.1 Espazo 2.2 Tempo 2.3 Forza	6
3. Afondamento do coñecemento dos factores expresivos	3.1 Calidades de movemento 3.2 Modos de movemento 3.3 Accións básicas do esforzo	6
4. Aproximación á construción física do personaxe	4.1 Introducción á neutralidade 4.2 Elementos 4.3 Animalización 4.4 Cores	12
TOTAL SESIÓNS		30

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE			
Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias	2		2
Exposición práctico-teórica	3		3
Práctica individual	20	20	40
Práctica colectiva	20	16	36
Resolución de problemas	10	10	20
Prácticas de laboratorio	10	10	20
Actividades complementarias	4	4	8
Debates	9		9
Titorías individuais	1		1
Titorías de grupo	1		1
Actividades de avaliación. Probas			
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras	10		10
Actividades de avaliación. Revisión			
TOTAL	90	60	150
PORCENTAXE	66 %	33 %	100 %

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE	
Actividades	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto cos estudantes para a creación de grupo, des-hinibición, presentación e achegamento á materia.
Exposición práctico-teórica	Exposicións por parte do docente sobre as bases teóricas e prácticas así como das directrices de traballo.
Prácticas individuais e colectivas	Os estudantes desenvolven exercicios ou proxectos na aula baixo as

	directrices e supervisión da ou do profesorado. Poden estar vinculadas o desenvolvemento de actividades autónomas do estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Actividades complementarias	Actividades de visionado de espectáculos e de saída do espazo académico para traballar ou ver obras en vivo e en directo ou exposicións de arte.
Debates	Charla aberta entre estudantes e docente. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido.
Tutorías	Actividade de asesoramento sobre actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Presentacións/Exposicións	Presentación e exposición dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto práctico, teórico ou teórico-práctico. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

7. ATENCIÓN PERSONALIZADA

Seguimento	Farase un seguimento personalizado integrado no traballo conxunto do grupo, facendo unha análise de cada caso específico e resolvendo cada casuística do xeito máis adecuado. <i>Tutoría presencial:</i> O alumnado ten un período de atención personalizada en horario non lectivo.
Orientación	Orientación respecto ás dúbidas e inqedanzas que xurdan en cada caso. <i>Tutoría electrónica:</i> O alumnado pode manter contacto permanente co profesor a través do correo electrónico.

8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN

O alumno deberá establecer unha comunicación previa co docente, mínimo seis semanas antes da data do exame, para aclarar e concretar a estrutura e as particularidades do seu exame.

8.1 Avaliación ordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Prácticas diarias tanto individuais como colectivas. Rexistros de observación de clase, que atenderán a escalas de valoración individual e referencial dentro do grupo.	T1, T3, T7, T9, T11, T15, X1, X2, X3, X5, X6, E11, E12, E15	50%
Debates/ Memoria: Análise de retroacción sobre as presentacións realizadas en clase, lecturas propostas e reflexións sobre os	T3, T7, T8, T11, X1, X2, X3, X5, X6, E11, E12, E15	25%

temas de traballo.		
Presentacións	T1, T3, T7, T8, T9, T11, T15, X1, X2, X3, X5, X6, E11, E12, E15	25%
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Adestramento. Presentación individual e en grupo dun ou varios exercicios que demostren a integración dos contidos traballados na materia ao longo do curso.	T1, T3, T7, T8, T9, X1, X2, X3, X5, X6, E11, E12, E15	70%
Memoria de traballo e exposición teórico-práctica	T1, T7, T8, T9, T11, T15, X1, X2, X3, X5, X6, E11, E12, E15	20%
Proba oral/ Entrevista	T1, T7, T8, T9, T11, T15, X1, X2, X3, X5, X6, E11, E12, E15	10%
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Adestramento. Presentación individual e en grupo dun ou varios exercicios que demostren a integración dos contidos traballados na materia ao longo do curso.	T1, T7, T8, T9, T11, T15, X1, X2, X3, X5, X6, E11, E12, E15	70%
Memoria de traballo e exposición teórico-práctica	T1, T7, T8, T9, T11, T15, X1, X2, X3, X5, X6, E11, E12, E15	20%
Proba oral/ Entrevista	T1, T7, T8, T9, T11, T15, X1, X2, X3, X5, X6, E11, E12, E15	10%

9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

REFERENCIAS BÁSICAS

BARBA, Eugenio (1994). *La canoa de papel*. Buenos aires: Catálogos.
 LECOQ, Jacques (2003). *El cuerpo poético*. Barcelona: Alba editorial.
 OIDA, Yoshi y MARSHALL, Lorna (2002). *El actor invisible*. Barcelona: Alba Editorial.
 SCHINCA, Marta (2002). *Expresión Corporal*. Barcelona: Editorial Praxis.

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

BROZAS POLO, María Paz (2003). *La Expresión Corporal en el teatro europeo del siglo XX*. Ciudad Real: Ñaque.
 FELDENKRAIS, Moshe (1985). *Autoconciencia por el movimiento*. Barcelona: Paidós.
 LABAN, Rudolf von (2006). *El dominio del movimiento*. Madrid: Editorial Fundamentos.
 LONG, Ray (2009). *Las posturas clave en el Hatha Yoga; Una guía anatómica de yoga*. Barcelona: Editorial Acanto.
 OIDA, Yoshi y MARSHALL, Lorna (2002). *Los trucos del actor*. Barcelona: Alba Editorial.
 RIVERA, Alfonso (2017). *El camino del actor a través del entrenamiento psicofísico*. Madrid: Ed. Antígona.
 RIVERA, Alfonso (2019). *Teatro físico: la revolución de las formas*. Madrid: Ed. Fundamentos.
 RUIZ, Borja (2008). *El arte del actor en el siglo XX. Un recorrido teórico y práctico por las vanguardias*. Bilbao: Artezblai.

10. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS

- Durante as sesións traballarás sobre un ou varios aspectos do programa de forma acumulativa e interrelacionada.
- A asistencia diaria e a puntualidade son condicións indispensables para a correcta avaliación do alumno.
- O alumnado entrará en clase xa en roupa de traballo podendo utilizar os vestiarios ou aseos do edificio para cambiarse de roupa antes e/o despois da sesión.
- Calquera proposta do alumnado que implique un espido parcial ou total deberá ser comunicada con anterioridade a profesora e xustificada a proposta por escrito.
- O alumnado poderás comunicar coa profesora a través de email ou canles oficiais, utilizando este mesmo medio para solicitar unha titoría.
- Tras as titorías individuais ou grupais, presenciais ou virtuais, encherás unha ficha onde se reflictan os temas abordados así como os acordos tomados por ambas as partes.
- O exame de avaliación extraordinaria será deseñado pola profesora de forma específica e individual atendendo aos contidos teórico-prácticos que o alumnado debe ter asumidos para superar a materia. A presentación do alumnado a esta proba debe ser acordada previamente coa profesora.